

**UCHWAŁA NR XIX/27/2016
RADY GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI**

z dnia 20 maja 2016 r.

**w sprawie przyjęcia gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Pruszcz Gdański
na lata 2016 – 2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „ Gminny program wspierania rodziny w Gminie Pruszcz Gdański na lata 2016 – 2018” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pruszcz Gdański.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Kowalski

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE PRUSZCZ GDAŃSKI NA LATA 2016 - 2018

Wstęp

Pierwszy program Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz Gdański opracowano na lata 2013-2015. Program przyjęty został uchwałą nr XXXII/44/2013 Rady Gminy Pruszcz Gdański z dnia 11 czerwca 2013r. i był odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to wskazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka. To w niej dzieci uczą się podstawowych zasad obowiązujących w grupie i społeczeństwie. Poprzez kontakt z rodzicami i rodzeństwem uczą się norm i zasad życia społecznego. Rodzina zapewnia opiekę i bezpieczeństwo, przekazuje tradycje rodzinne, narodowe, religijne. Jest grupą, w której relacje i interakcje oparte są na bliskim związku, wzajemnym uczuciu, współodpowiedzialności za wszystkich członków rodziny.

Mając na uwadze powyższe, w polityce społecznej kwestie dziecka traktujemy z wielką uwagą. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w naszym kraju daleka jest od stanu zadawalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowa lokalnych systemów profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Wyrównywanie szans każdej rodziny mające wpływ na prawidłowe ich funkcjonowanie, ma szanse poprzez pracę nad różnymi dziedzinami życia codziennego tj.:

- warunki bytowe, nieodzowne przy zaspakajaniu potrzeb rozwojowych dziecka;
- właściwa organizacja życia rodzinnego poprzez czas pracy i czas wolny, równomiernie rozłożony;
- zgodne pożycie rodziców, wolne od zachowań niepożądanych (uzależnienia, zachowania agresywne);
- podnoszenie świadomości i umiejętności wychowawczych, zasady moralne, stosunek do świata wartości, zwracanie uwagi na kwestię praw dziecka i ich przestrzeganie;
- respektowanie punktu widzenia rodziców.

Opierając się na założeniach ustawy „o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” gmina planuje w dalszym ciągu rozszerzać swoją działalność, między innymi o kontynuowanie instytucji asystenta rodziny i rodziny wspierającej. Mając na uwadze konieczność wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wskazane jest udzielanie im wsparcia. Powinno mieć ono postać planowych działań, które mają na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej podstawowych funkcji. Niniejszy Program uwzględnia działania, które w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy przyjąć do realizacji, w celu wsparcia rodzin zamieszkujących na terenie gminy Pruszcz Gdański.

I. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575)

2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz.163)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487)

II. Diagnoza

Identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie gminy jest jednym z najistotniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Gmina Pruszcz Gdański według stanu na dzień 31.12.2015r. liczy 25 398 mieszkańców. Poniżej przedstawiono tabele zawierające dane statystyczne dotyczące: demografii, rodzajów dysfunkcji, na podstawie których udzielono osobom/rodzinom pomocy, rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny, ilość dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej lub powróciły do rodziny biologicznej, w której prowadzono procedurę "Niebieskiej karty".

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Pruszcz Gdański z siedzibą w Ciepłowie według stanu na dzień 31.12.2015r.

Tab.1 Dane dotyczące rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015r.

Rok	2013r.	2014r.	2015r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS	508	539	488
Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy GOPS	1 401	1 457	1 276

Z powyższych danych wynika, że w 2015r. z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 488 rodzin, w strukturach których funkcjonowało 1 276 osób.

Tab.2 Rodzaje dysfunkcji, na podstawie których GOPS udzielił osobom/rodzinom pomocy i wsparcia.

Powody udzielania pomocy i wsparcia	Liczba rodzin w danym roku		
	2013	2014	2015
Ubóstwo	243	287	356
Bezrobocie	156	141	230
Nieppełnosprawność	228	240	231
Długotrwała lub ciężka choroba	126	166	205
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	122	120	134
Alkoholizm	53	73	36
Narkomania	1	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	35	25	98
w tym: wielodzietność	24	21	83
Bezdomność	24	34	33

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	6	1
Przemoc w rodzinie	18	5	5

Z analizy danych przedstawionych w tabeli 2 wynika, że wśród głównych powodów przyznawania pomocy znajdują się: ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie. Niepokojący jest wciąż rosnący wskaźnik przyznania wsparcia i pomocy ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych w tym problemy rodzin niepełnych i wielodzietnych. W wielu przypadkach powodem trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny jest również występowanie więcej niż jednej dysfunkcji (bezrobocie + alkoholizm + bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych).

Tab. 3 Dane dotyczące rodzin współpracujących z asystentem rodziny.

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
2013	9	22	3
2014	15	33	0
2015	20	41	1

Analiza danych zawartych w tabeli 3 wskazuje, że w stosunku do lat ubiegłych liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych utrzymuje tendencję rosnącą. Pozytywnym efektem wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, w stosunku do lat poprzednich jest wzrost liczby dzieci i ich rodzin wspieranych przez asystenta, które wychowują się w naturalnym środowisku biologicznym.

Tab. 4 Dane dotyczące prowadzenia procedury "Niebieskiej Karty"

	2013	2014	2015
Liczba procedury „Niebieska Karta” ogółem	27	25	34
Liczba procedury „Niebieska Karta” wszczęta wobec dzieci	4	4	6

Z analizy danych zawartych w tabeli 4 dotyczących procedury "Niebieskiej Karty", prowadzonej w stosunku do osoby/rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie możemy zaobserwować wzrost prowadzonych procedur w stosunku do nieletnich dzieci. Wśród najczęściej wymienianych przyczyn stosowania przemocy znajdują się:

- nadużywanie alkoholu,
- rozpad związków małżeńskich i partnerskich,
- trudności finansowe

III. Zasoby instytucjonalne

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie kwestii dziecka i rodziny są instytucje działające na terenie gminy. Instytucje, które mogą mieć największy wpływ na poprawę sytuacji dziecka i rodziny zaprezentowano w tabeli 5.

Tab.5 Instytucje wspomagające w rozwiązywaniu kwestii dziecka i rodziny.

Nazwa instytucji	Kontakt
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pruszcz Gdański z siedzibą w Cieplewie	Cieplewo, ul. Długa 20a 83-031 Łęgowo, tel. 58 691 16 98, fax 58 691 15 01
Szkoła Podstawowa w Wojanowie	Wojanowo, ul. Parkowa

im. R. Traugutta	83-000 Pruszcz Gdański, tel./fax 58 682 23 87
Zespół Szkolno - Przedszkolny w Borkowie im. Jana Brzechwy	ul. Akacyjowa 2, 80-180 Borkowo, tel./fax 058 306 52 71
Szkoła Podstawowa w Wiślinie	ul. Mostowa 5, 83-021 Wiślina, tel./fax 58 682 84 25
Szkoła Podstawowa w Wiślince	ul. Szkolna 10, 83-011 Wiślina, tel./fax 58 683 89 24
Zespół Szkół w Łęgowie	ul. Bohaterów Grudnia 70, 83-031 Łęgowo, tel. 58 682 85 24
Publiczne Gimnazjum w Przejazdowie	ul. Jesionowa 8, 83-021 Wiślina, tel./fax 58 682 84 86
Zespół Szkół im. Ignacego Krasickiego w Straszynie	ul. Starogardzka 48, 83-010 Straszyn, tel. 58 683 56 95, fax 58 682 89 66
Zespół Szkół im. Karola Wojtyły w Rotmance	Rotmanka ul. Piłsudskiego 37, 83-010 Straszyn, tel. 58 682 13 17
Ośrodek Kultury, Sportu i Biblioteka Publiczna Gminy Pruszcz Gdański	ul. Długa 20a, Cieplewo 83-031 Łęgowo, tel. 58 682 85 78
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	ul. M. Rataja 10, Rusocin 83-031 Łęgowo Tel.58 691-19-36
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Wojska Polskiego 16 83-000 Pruszcz Gdański tel. 58 773-20-85
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Pruszczu Gdańskim	ul. Wojska Polskiego 2 83-000 Pruszcz Gdański tel.58 682-33-04
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Woj. Polskiego 30 83-000 Pruszcz Gdański tel.58 692- 94- 43
Komenda Powiatowa Policji w Pruszczu Gdańskim	ul. Wita Stwosza 4 83-000 Pruszcz Gdański Tel. 58 78-54-222
Straż Gminna	ul. Spacerowa 83-031 Łęgowo Tel. 58 692-00-10
Zespół Interdyscyplinarny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim z/s w Cieplewie	ul. Długa 20 a 83-031 Łęgowo Tel. 58 691-16-98
Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Cyprysowa 2F/9 83-000 Pruszcz Gdański Tel: 58 683 59 54

Z analizy zasobów instytucji funkcjonujących w obszarze wspierania rodziny oraz danych przedstawionych w poprzednich analizach wynika, że w naszej Gminie prowadzona jest praca w zakresie wspierania rodziny na różnych płaszczyznach.

IV. Czas realizacji programu

Gminny program wspierania rodziny został opracowany na lata 2016 – 2018

V. Odbiorcy programu

Gminny program wspierania rodziny skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

VI. Cele Programu

1. Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Dążenie do wychowywania dzieci i młodzieży w środowisku naturalnym jakim jest rodzina biologiczna.
3. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji, poprzez wzmacnianie jej roli i wartości.
4. Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, fundacjami oraz organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz dziecka i rodziny.
5. Podniesienie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny.
6. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.
7. Dążenie do reintegracji rodziny.
8. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

VII. Oczekiwane rezultaty

1. Podniesienie poziomu i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku.
2. Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym wymagających wsparcia i pomocy.
3. Pozostawienie dzieci w miejscu zamieszkania.
4. Reintegracja rodziny poprzez powrót dziecka do rodziny.
5. Konsolidacja działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych i instytucji.

VIII. Realizator Programu

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pruszcza Gdańskim z siedzibą w Cieplewie w partnerstwie z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

IX. Zadania w zakresie wspierania rodziny

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności, wsparcia i pomocy asystenta rodziny	GOPS
2.	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny	GOPS, PCPR, ROPS
3.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego	GOPS, PCPR, Poradnia Psychologiczno – pedagogiczna, Poradnia Zdrowia Psychicznego, GKRPA, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

4.	Finansowanie kosztów pomocy o której mowa w art. 29 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	GOPS
5.	Organizacja szkoleń dla rodzin wspierających	GOPS, PCPR
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	GOPS
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej	GOPS
8.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka	GOPS
9.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej	GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny
10.	Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym	Gmina Pruszcz Gdański, GOPS, organizacje pozarządowe
11.	Doskonalenie współpracy między instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodzin	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu
12.	Promowanie integracji rodzinnej	GOPS, OKSiBP, Szkoły, PCPR
13.	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne	GOPS
14.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	GKRPA

X. Źródła finansowania programu

Program finansowany ze środków własnych gminy.

XI. Sposób kontroli realizacji programu

Sprawozdanie z wykonania w danym roku zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeb w tym zakresie, przedkłada się Radzie Gminy w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art.176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny jest zadaniem własnym gminy. Program stanowi integralną część systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz wyznacza strategię skutecznej pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.